

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU

DKOW.WEPW.5024.88.2013.GP

Warszawa, 2013-11-05

**Szanowna Pani
Dorota Wójcik
Prezes Zarządu
Fundacja Wolność od Religii
ul. Fryderyka Chopina 41/2
20-023 Lublin**

Szanowna Pani Prezes,

dziękuję za wyrażoną w piśmie z dnia 4 października br. troskę o prawidłowe organizowanie zajęć z religii w przedszkolu. Przywołane przez Panią podstawy prawne dotyczące tej kwestii wymagają jednak wyjaśnień i uzupełnień.

Przepisy art. 6 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) stanowią, że przedszkolem publicznym jest przedszkole, które realizuje programy wychowania przedszkolnego uwzględniające podstawę programową wychowania przedszkolnego, a także zapewnia bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez organ prowadzący, nie krótszym niż 5 godzin dziennie.

Program wychowania przedszkolnego powinien być zgodny z celami realizowanymi we wszystkich obszarach działalności edukacyjnej przedszkola, określonymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, stanowiącej załącznik nr 1 do *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2012 r., poz. 977)

W trosce o prawidłowy rozwój psychoruchowy oraz właściwy przebieg wychowania i kształcenia dzieci w wieku przedszkolnym, w przywołanym rozporządzeniu zaleca się następujące proporcje zagospodarowania czasu przebywania w przedszkolu (w rozliczeniu tygodniowym):

- 1) co najmniej jedną piątą czasu należy przeznaczyć na zabawę (w tym czasie dzieci bawią się swobodnie, przy niewielkim udziale nauczyciela);

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU

- 2) co najmniej jedną piątą czasu (w przypadku młodszych dzieci – jedną czwartą czasu) dzieci spędzają w ogrodzie przedszkolnym, na boisku, w parku itp. (organizowane są tam gry i zabawy ruchowe, zajęcia sportowe, obserwacje przyrodnicze, prace gospodarcze, porządkowe i ogrodnicze itd.);
- 3) najwyżej jedną piątą czasu zajmują różnego typu zajęcia dydaktyczne, realizowane według wybranego programu wychowania przedszkolnego;
- 4) pozostały czas – dwie piąte czasu nauczyciel może dowolnie zagospodarować (w tej puli czasu mieszczą się jednak czynności opiekuńcze, samoobsługowe, organizacyjne i inne).

Zgodnie z powyższymi zaleceniami, zajęcia dydaktyczne przewidziane w programie wychowania przedszkolnego powinny zajmować jedynie około jednej godziny z całego dziennego czasu przebywania dziecka w przedszkolu. Pozostały czas objęty tym programem jest realizowany w formie samodzielnej zabawy dziecka pod opieką wychowawcy, w formie zabawy wspólnej zorganizowanej przez wychowawcę lub w innej formie dowolnie przez niego zagospodarowanej.

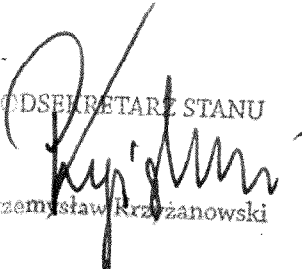
Zajęcia z religii (różnych wyznań), organizowane na życzenie rodziców w oparciu o zapisy ustawowe, w wymiarze dwóch zajęć przedszkolnych tygodniowo, dostosowanych do możliwości rozwojowych dzieci (około 15 minut dla dzieci w wieku 3-4 lat i około 30 minut dla dzieci w wieku 5-6 lat), są realizowane w ramach bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki. Szczegółową organizację wychowania, nauczania i opieki w danym roku szkolnym określa arkusz organizacji przedszkola opracowany przez dyrektora przedszkola zgodnie z § 8 załącznika nr 1 do *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.). Organizację pracy każdego oddziału przedszkolnego określa ramowy rozkład dnia ustalony przez dyrektora na wniosek rady pedagogicznej, z uwzględnieniem m.in. zasad ochrony zdrowia i higieny pracy oraz oczekiwań rodziców (prawnych opiekunów). Oznacza to, że decyzja dotycząca wskazania konkretnego czasu, w którym odbywać się będzie nauka religii, należy do dyrektora przedszkola.

Jeśli zajęcia z religii umieszczone są w ramach 5 godzin przewidzianych na zapewnienie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, dzieci które nie uczestniczą w tych zajęciach, realizują z udziałem wychowawcy lub pod jego opieką program wychowania przedszkolnego obejmującego opisane wyżej elementy (np. samodzielna zabawa, gry, zajęcia sportowe, obserwacje przyrodnicze, zajęcia organizacyjne lub inne ustalone przez wychowawcę). Nie można zatem zgodzić się z wyrażoną w piśmie opinią, że organizowanie zajęć z religii w ramach bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki w czasie nie krótszym niż 5 godzin dziennie przerywa ciąg czynności objętych podstawą

programową i wymaga „odrobienia brakującej części przysługującej im bezpłatnej podstawy programowej”.

Przypadki braku zapewnienia opieki dziecku, które nie bierze udziału w zajęciach z religii lub inne naruszenia przywołanych wyżej przepisów powinny być zgłoszone pracownikom nadzoru pedagogicznego właściwego kuratorium oświaty. Zgodnie z przepisem art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, kurator oświaty sprawuje nadzór nad przedszkolami znajdującymi się na jego terenie. Przepisy art. 33 ustawy o systemie oświaty zobowiązują kuratora oświaty do sprawowania nadzoru pedagogicznego, który polega m.in. na ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół i przedszkoli, a także na przestrzeganiu praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnienia wiedzy o tych prawach.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

Przemysław Krzyżanowski

Do wiadomości:

- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich(dot. pisma RPO-749653-I/13/KJ z 17.10.2013 r.)